

Vicces tárgyak

2x45 perces komplex szövegfeldolgozó
és szövegalkotó óra
(magyar, ének-zene, kreatív írás)

3. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kányádi Sándor: *Három székláb*

Méhes Károly: *A bánatos radiátor*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Internet, projektor, hangfal

 Szöveggyűjtemény

 Füzet, íróeszköz

Miről szól ez a tanegység?

A tárgyaink sokszor olyan erősen hozzánk nőnek, hogy még nevet is adunk nekik. Ezek a nevek sokszor viccesek, és kifejezik a tárgy tulajdonságait és a hozzájuk fűződő viszonyunkat.

A névadásban rejlő nyelvi játék gyakran hangzásával is kifejező, amit felfedezhetünk a versben és a rokon hangzású, játéku szavakban.

Ennek nyomán elengedhetjük a fantáziánkat egy-egy mese erejéig.

Áttekintő vázlat

3.1 Vicces tárgyak	45 perc
3.1a Billeg-ballag	15 perc
3.1b Ki az ikerpárod?	15 perc
3.2c Ikermese	15 perc
3.2 Tárgyak meséi	45 perc
3.2a Tárgyak és neveik	5 perc
3.2b Radiátor-mese	15 perc
3.2c Közös tárgymese	15 perc
3.2d Saját tárgymese	10 perc
(3.2cd Vicces tárgyak	25 perc)
Összesen:	2x45 perc

Előkészületek

Az osztályunk fogalmazási készségétől függ, hogy a közös vagy önálló meseírásra tesszük inkább a hangsúlyt. Egyéni vagy páros, csoportos differenciálásra is alkalmasak a feladatok.

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Vicces tárgyak

3.1a Billeg-ballag

Nézzük meg a **Kányádi Sándor: Három székláb** című versére készült animációs filmet a Reftantáron! A verset a Kaláka együttes megzenésítésében halljuk.

Tanuljuk meg énekelni, miközben olvassuk hozzá a szöveget! Végül táncolhatunk is rá, ha van hozzá kedvünk!

15
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Ismerjék fel a gyerekek tárgyak ikerneveit a szövegben, illetve fedezzék fel nyelvünk ikerszavait.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Zenehallgatás, énektanulás, tánc
Vers olvasása, értelmezése
Ikerpár-, ikerszókereső játék
Mondat- és szövegalkotás ikernevekkel

- Kik a vers szereplői? A széklábak neve elég beszédes. Miről mesélnek?
- Hogyan képzeled el a kisszék életét ezekkel a lábakkal? A kisszéknek nincs neve. Neki milyen nevet adnál?
- És a kisszék gazdája ki lehet? Mit gondoltok, szereti-e ezt a székét? Miért? Miből derül ki?

Vedd figyelembe!

Kányádi Sándor: Három székláb című verse szerepel a 2. osztályos állami olvasókönyvben is (I/121. o.), ezért a gyerekek már valószínűleg ismerik. Fontos vers, tárgyakkal és nevekkal való játéka, zeneisége miatt érdemes most újra elővenni.

3.1b Ki az ikerpárod?

15
perc

Billeg és Ballag akár ikrek is lehetnek. Nemcsak a széklábforma hasonlít, hanem a hangzásuk is. Hasonló ikerpárok rejtőztek el azokban a nevekben, melyeket kis lapokon találtok. Mindenki kap egyet, vajon megtalálja-e az ikerpárját? Az egymásra talált párok álljanak a tábla elé! Miután minden pár megvan, a párok úgy foglalhatnak újra helyet, ha a neveiket (az ikerszót) hangosan felolvassák.

Vedd figyelembe!

Az ikerszavak elő- és utótagját írjuk külön-külön cédulákra, nagy kezdőbetűvel. Annyit cédulát készítünk elő, hogy minden gyereknek jusson! (Páratlan osztályétszám esetén a pedagógus is kap egy cédulát.) A következő ikernévpárok szerepelhetnek a lapokon:

Billeg-Ballag
Csiszeg-Csoszog
Kípeg-Kopog
Tityeg-Totyog
Dirmeg-Dörmög
Izeg-Mozog
Cseng-Bong
Illan-Villan
Fidres-Fodros
Irgum-Burgum
Gyim-Gyom
Ancsa-Panca
Cica-Mica
Ugra-Bugra
Tere-Fere
Ici-Pici
Csiri-Biri

JEGYZETEIM

Az óra további részében az ikerpárok egymás mellé ülhetnek, és együtt dolgozhatnak.

3.2c Ikerese

Alkossatok ikerszavakból ikerneveket, és írjatok velük vicces, érdekes mondatpárokat! Például:

15
perc

Dirib darabol.
Darab diribel.
Dirib darabolja a répát.
Darad diribel, mind a dáthás dücsök.

A legjobb ikernévpárral vagy ikernévhármassal írjatok egy rövid mesét!

Az előbbi példa nyomán:

Élt egy szakács, volt három fia. A legkisebb: Dirib. A legnagyobb Darab. A középső: Diribdarab. Az apjuk befogta őket dolgozni, egész nap répát megy krumplit diribeltek-daraboltak. Már nagyon unták a dolgot... Stb.

Vedd figyelembbe!

Nem baj, ha a gyerekek csak a mondatírásig jutnak. A meseírás, illetve a mese folytatása lehet választható házi feladat is.

3.2 Tárgyak meséi

45
perc

3.2a Tárgyak és neveik

Nálatok szokás-e a tárgyaknak nevet adni? Milyen neveik vannak a tárgyaitoknak?

5
perc

3.2b Radiátor-mese

Olvassák el a gyerekek magukban **Méhes Károly: A bánatos radiátor** című meséjét, és figyeljék meg, milyen nevei vannak a tárgyaknak!

Soroljuk a neveket, és beszéljük meg, miért különös ez a névadás!

- És a főszereplőnek mi a neve? Ez a név honnan való? (A KitKat egy csokimárka, a Kitekat pedig egy cicatáp neve. A gyerekek könnyen felfedezhetik, hogy a Kitkat is ikernév, vagyis ikerszó.)
- A neve alapján ki lehet a főszereplő? Fiú vagy lány az illető? Miért? (A Kitkat a Katalin, Kati becézése lehet.)
- Milyen kapcsolatban van Kitkat a tárgyakkal? Miért kellett megvigasztalnia a Radiátort?

15
perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A névadás érzelmi azonosulással jár, amit a tárgyaink felé is gyakorolhatunk.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Beszélgetés
Mese olvasása és értelmezése
Névadás tárgyaknak
Mesealkotás közösen és egyénileg
(Interaktív multimédiás feladat)

JEGYZETEIM

3.2c Közös tárgymese

15
perc

Nézzünk szét a termünkben Kitkat szemével, és nevezzük el a tárgyakat! Keressünk egy-egy jellemző tárgyat/tárgynevet, fedezzük fel a köztük lévő kapcsolatot, és alkossunk együtt egy tárgymesét!

Vedd figyelembe!

A mese közös szövegalkotással készül, ami kezdődhet a szereplők kiválasztásával, a kapcsolatuk jellemzésével, és egy fontos probléma, esemény kiválasztásával. Majd valaki elkezd, és a vállalkozók egy-két mondattal folytatják a történetet, a pedagógus moderáló jelenlétével.

3.2d Saját tárgymese

10
perc

A közös tárgymese után mindenki képzelje el a szobáját, ahol lakik, és írjon a saját fontos tárgyai szerepeltetésével egy rövid mesét! A meseírást az órán elég elkezdni, befejezése otthoni feladat lehet.

Variáció

3.2c-d Vicces tárgyak

25
perc

Nézzük meg a *Tárgyak nevei* című tankocka képeit! Vajon mi lehet a képeken szereplő tárgyak neve?

Válasszanak a gyerekek a képek közül egyet, és írjanak egy rövid, vicces mesét az általuk elnevezett tárgyról!

